

ærede Ministers Mening at forlange denne Sum, før ved Hjælp af den at gjøre Beskjendtskab med en Mand og finde en Mand, der kan være passende til Forretningerne, saa vil jeg ansee dette Forlangende for at være meget hensigtsmæssigt. Det er altid bedre at lade en Mand forsøge sig i nogen Tid, inden man giver ham fast Ansættelse, end paa Lykke og Trøst at tage saa den og saa den, hvad enten det nu er en afflediget Biskop eller en ferhenværende Provst, eller hvem man ellers kan falde paa. Jeg anseer det for meget hensigtsmæssigt, at Sagen er stillet saaledes, som den stilles nu, naar Forudsætningen er den, at Ministeren vil see at finde en Mand, der er Posten værd, saa kan han jo senere søge at faae ham fast ansat. Er Meningen derimod den, at Ministeren forlanger denne Sum, blot for at uddele den imellem Mænd, der skulle føre Tilsyn med Skolerne, saa ere Pengene jo smidte ud ad Vinduet, saa har Ministeren ingen Brug for dem; han har jo Provster og Biskopper og Præster i rigeligt Antal, og de kunne nok besørge de Forretninger, der her er Tale om. Derjom altsaa den ærede Minister vil ubtale, at han vil uddele Pengene paa denne Maade til Foll, der skulle reise paa Visitation, saa vilde jeg stemme imod Bevillingen, dersom en Affstemning forelaa; hvis derimod den ærede Minister vilde anvende Pengene paa den første Maade, saa vilde jeg stemme for dem.

Madvig. Jeg forlangte Ordet før, strax efter at den ærede 6te Landstingsmand for 6te Kreds (Bloug) havde talt, fordi det navnlig var mig om at gjøre at fremsætte et Par Bemærkninger i Anledning af hans Foredrag, men jeg anseer det ikke for hensigtsmæssigt nu, efter at der er kommet flere Foredrag imellem, at komme udførligt tilbage til hans Pittinger, saameget mindre som man jo dog ikke kan gaae synderligt dybt ind paa Sagen her, og Forhandlingen om denne Gjenstand saaledes ikke vil kunne føre til noget Afgjørende og navnlig da ikke vil blive af nogen Betydning med Hensyn til Affstemningen. Jeg skal derfor i Anledning af, hvad det ærede Medlem ytrede, blot med Hensyn til det lærde Skolevæsen ud-

tale, at, saafremt man troer allerede nu at at have vundet Erfaring nok til at kunne ordne dette Forhold, og at man kan sætte de fornødne Kræfter i Bevægelse, som udfordres til en saadan Ordning, kunde der vel være god Grund til at forsøge derpaa; Spørgsmaalet er blot, om der er tilstrækkelige Kræfter tilstede. Hvis disse ere tilstede, saa kan det ikke være ussigt for Ministeren at beholde det personlige Ansvar, der er forbundet med den bestaaende Ordning, men man maa da hellere see at befrie ham for dette Ansvar og denne Besværlighed ved, saavidt man kan, at afgjøre den hele Mængde overordentlig vanskelige Spørgsmaal, der her paatrænge sig, men som iøvrigt ikke blot ligge for her i Landet, men i hele Europa. Disse Spørgsmaal ere saaledes paa Dagsordenen, at man tager Feil, naar man troer, at det er hos os alene, at vi skulle til at søge en Afgjørelse af dem. — Hvad det imidlertid i dette Dieblit ligger mig mere paa Hjertet at udtale, er en Anthyndning, jeg vil tillade mig ligeoverfor det ærede Medlem med Hensyn til Universitetsforholdene. Jeg er bange for, at man sluffer sig endeel med Hensyn til det Udgangspunkt, man vælger for sin Betragtning, naar man troer, at Universitetet nu fornemmeligt guldensvære blevet til en blot Examensforberedelsesanstalt. Jeg vil for det Første bemærke, at i efter min personlige Erfaring, der nu er over 40 Aar gammel, og efter den Kundskab, som jeg igjennem dette Tidsrum har søgt at faae om vort Universitets ældre Tilstand, er Universitetet ikke nu i højere Grad nogen Examensforberedelsesanstalt, end det har været det tidligere; det er tværtimod skredet noget mere frem i en Retning, hvor det virker friere for videnskabelig Udvikling. Men hvad man navnlig ikke lægger Mærke til, det er, at der efter en Tidsalder, i hvilken Universitetets hele Stilling havde været overleveret og traditionelt begrundet, og hvor man derfor uden videre sluttede sig til den bestaaende Anstalt og overlod til den at afgjøre Alt, nu er kommet en Tidsalder, hvor Forholdet er blevet et ganske andet, hvor Kræfterne udenfor i videnskabelig Retning bevæge sig friere, hvor der er kommet en Opposition frem, der har faaet Lov til at tage Ordet, hvad den ikke tidligere